

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

BİRİM İÇİ DEĞERLENDİRME RAPORU

1. LİDERLİK, YÖNETİŞİM VE KALİTE

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında liderlik, yönetim ve kalite süreçleri, iki aylık periyotlar hâlinde gerçekleştirilen düzenli toplantılar aracılığıyla yürütülmüştür. Anabilim dalı tarafından hazırlanan eylem planı hem 2025 yılı faaliyetlerini hem de 2026 yılına kalite süreçlerinin planlamalarını kapsayacak şekilde kurgulanmıştır. Eylem planı, lisansüstü eğitim süreçlerinin izlenmesi, öğretim elemanı ihtiyacının tespiti, akademik faaliyetlerin planlanması ve kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik bir yol haritası işlevi görmüştür. Bu çerçevede gerçekleştirilen iki aylık toplantılarda lisansüstü eğitim süreçlerinin mevcut durumu, tez süreçleri ve danışmanlık yükleri, derslerin yürütülmesi ve işleyişi, öğretim elemanı ihtiyacı, araştırma, geliştirme ve toplumsal katkı faaliyetleri konuları düzenli olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir. 2025 yılında toplamda altı adet toplantı gerçekleştirilmiş ve alınan kararlar tutanaklar aracılığıyla kayda geçirilmiştir.

Toplantılar sonucunda alınan kararların uygulanma durumu bir sonraki toplantıda gündeme alınarak izleme süreçleri yürütülmüştür. Yapılan değerlendirmeler neticesinde, daha önce tespit edilen dinî musiki alanındaki öğretim elemanı eksikliğinin giderildiği, bu kapsamda ilgili alana öğretim elemanı atamasının gerçekleştirildiği kayıt altına alınmıştır. Ayrıca lisans ve lisansüstü eğitim faaliyetlerinin sağlıklı şekilde yürütülmesi amacıyla, İslam Tarihi, Türk-İslam Edebiyatı ve İslam Tarihi ve Sanatları alanlarında öğretim elemanı ihtiyacı bulunduğu tespit edilmiş ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak ilgili idari birimlere talepte bulunulmuştur.

Yıl sonu itibarıyla gerçekleştirilen genel değerlendirmede, 2025 yılı boyunca yürütülen liderlik ve yönetim faaliyetleri gözden geçirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda 2026 yılına yönelik eylem planının hazırlanması ve güncellenmesi kararlaştırılmıştır. Böylece anabilim dalında kalite güvencesinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla kurumsal hafızayı güçlendiren bir yönetim modeli oluşturulmuştur.

Kanıtlar

- 1) [İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı 2025-2026 Yılı Eylem Planı](#)
- 2) [Toplantı Tutanakları ve Görseller](#)

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında eğitim ve öğretim süreçleri, lisans ve lisansüstü programlar kapsamında iki aylık periyotlar hâlinde gerçekleştirilen toplantılarda düzenli olarak ele alınmış ve alınan kararlar doğrultusunda uygulamaya yönelik adımlar atılmıştır.

Lisansüstü programlarda yürütülen dersler ve seminerler, öğrencilerin alan bilgisi, akademik yazım, sunum ve araştırma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak değerlendirilmiştir. Yüksek lisans öğrencilerinin seminer dersleri kapsamında hazırladıkları çalışmalar, alanla ilişkisi, özgünlük düzeyi ve akademik katkı potansiyeli açısından ele alınmıştır. Eğitim-öğretim faaliyetleri kapsamında lisansüstü ders içerikleri, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme uygulamaları gözden geçirilmiştir. Derslerin öğrenme çıktıları ile program yeterlilikleri arasındaki uyum değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, yüksek lisans derslerine ait bilgi paketlerinin kontrol edilmesi ve güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca lisansüstü öğrencilerin tez yazım sürecini desteklemek amacıyla, araştırma yöntem ve teknikleri, akademik yazım, literatür taraması ve kaynak yönetimi gibi konulara yönelik bilgilendirme ve yönlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Kanıtlar

- 1) [Lisansüstü Seminer Sunumları](#)

3. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

Araştırma ve Geliştirme faaliyetleri kapsamında, İslam Tarihi Ana Bilim Dalı bünyesinde görev yapan öğretim elemanları tarafından 01.01.2025–31.12.2025 tarihleri arasında, alanın bilimsel gelişimine katkı sunmayı hedefleyen çeşitli akademik ve bilimsel çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte yürütülen faaliyetler; bilimsel yayınlar, akademik etkinlikler ve diğer disiplinler katkıları içermektedir.

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında araştırma ve geliştirme faaliyetleri, ulusal ve uluslararası projeler ile akademik ağlara aktif katılım hedefi de taşımaktadır. Bu kapsamda öğretim elemanlarımızdan Dr. Öğr. Üyesi Samet Şenel, Avrupa’nın önemli araştırma ağlarından COST (European Cooperation in Science and Technology) Action projelerinde aktif görev almıştır. Dr. Şenel, CA23124 “SaltAges (Social, Biological and Climatic Impacts of Salt Ages)” projesinde WG2 (Salt and Humans) ve WG5 (Education and Public Engagement) çalışma gruplarında; CA23143 “Participation through Prayer in the Late Medieval and Early Modern World” projesinde ise WG1 (Material Realities of Prayer) ve WG2 (Social Realities and Networks of Prayer) çalışma gruplarında yer alarak disiplinlerarası ve uluslararası araştırma faaliyetlerine katkı sunmuştur. Ayrıca Fakültemizde düzenlenen COST Action tanıtım sunumu ile uluslararası araştırma ağları hakkında akademik farkındalık oluşturulmuştur. TÜBİTAK 1002 projeleri kapsamında gerçekleştirilen bilgilendirme toplantısı ile de ulusal proje imkânları öğretim elemanları ve lisansüstü öğrencilere tanıtılmıştır. Ayrıca, COST CA23143 aksiyonu kapsamında düzenlenen uluslararası eğitim (Training School) faaliyetlerine katılım sağlanarak araştırma kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunulmuştur.

Kanıtlar

1. [Cost Çalışma Gruplarına Katılım](#)
2. [Uluslararası Eğitimlere Katılım](#)
3. [Uluslararası Projelere Katılım](#)

Yayınlar

A) Prof. Dr. Eyüp ÖZTÜRK

- a. Öztürk, Eyüp, “Osmanlı’nın Batılılaşma Sürecine Refleksif Bir Bakış: Mehmed Emin Efendi ve Risâle-i İrşâdiyye Adlı Eserine Yansıyan Teknik [Teknoloji] Karşıtlığı”, *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 26 (2025), s. 107-130. (SCOPUS <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuoba/article/1582033>)
- b. Öztürk, Eyüp “Geç Dönem Bir Osmanlı Aliminin Kenar Notlarında Saklı Dünya: Filyozî ve Kıyamet Mecmuası”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

Dergisi, 66/1, (2025), s. 49-73. (SCOPUS)

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/auifd/article/1624579>

- c. Eren, Muhammet Emin-Öztürk, Eyüp, Muhammed et-Trabzonî el-Medenî ve ‘Ruseyyiletun fi beyânî mâ verede fi’s-sultân mine’l-ehâdîs’ İsimli Eseri”, *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 12/1 (2025), s. 7-38. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tid/article/1647474>
- d. Öztürk, Eyüp-Demirci, Selim, “The Idea of Mahdism as a Problem in Republican Türkiye: An Analysis Through the Framework of Islamist Journals”, *Rize İlahiyat Dergisi*, 29 (2025), s. 77-90. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/rid/article/1703984>
- e. Kalaycı, Mehmet-Öztürk, Eyüp, “Belge ve Bağlam: 17. yüzyıl Osmanlı’sına Ait Bir Mahkeme Kararının Analizi”, *Dergiabant*, 13/2 (2025), s. 261-277. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/dergiabant/article/1714790>
- f. Öztürk, Eyüp- Tuzlu Muhammet Ali, “Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde İslâm Tarihi Araştırmaları: Lisansüstü Tezler Üzerinden Bir Değerlendirme”, *Rize İlahiyat Dergisi*, 30 (2025), s. 215-233. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/rid/article/1785981>
- g. Öztürk, Eyüp, “Ahir Zamanın İzinde: Ahmed el-Berbîr’in Risalesinde Kıyamet ve Mehdi”, *Dini Araştırmalar*, 69 (2025), s. 1-33. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/da/article/1757295>

B) Doç. Dr. Selim DEMİRCİ

- a. Öztürk, Eyüp-Demirci, Selim, “The Idea of Mahdism as a Problem in Republican Türkiye: An Analysis Through the Framework of Islamist Journals”, *Rize İlahiyat Dergisi*, 29 (2025), s. 77-90. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/rid/article/1703984>
- b. Demirci, Selim, “Şîraz’ın Hadisçileri ve Bir Derlemenin Klasikleşmesi: Ali b. Mübârekşâh’ın Aktarım Ağı”, *Hadith*, 14 (2025), s. 164-189. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hadith/article/1698755>
- c. Demirci, Selim- Tuzlu Muhammet Ali, “Tracing the Footprints of a Book in the Indo-Persianate World and Hijaz: The Circulation of Khatîb al-Tabrîzî’s al-İkmâl and Its Contribution to the Indian Scholarly Tradition”, *Kocatepe İslami İlimler Dergisi*, 8/1 (2025), s. 19-34. (ESCI)

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/kiid/article/1612934>

- d. Demirci, Selim, “The Scholarly Gatherings of Nineteenth Century India: al-Ajwibah al-fāḍilah and Reconsidering the Position of Hadiths (19. Asır Hindistan İlim Meclisleri: el-Ecvibetü’l-fâzıla ve Hadislerin Konumunu Yeniden Tartışmak)”, *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 12/ Özel Sayı (2025), s. 7-30. (TR DİZİN)
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tid/article/1756336>
- e. Demirci, Selim, *İlim ve Âlim İlim Tahsilinde İlkeler ve Cami’u’t-Tirmizi’nin İlim Bölümü*, (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2025)
<https://www.ensarneyriyat.com.tr/urun/itim-ve-alim-itim-tahsilinde-ilkeler-ve-cami-u-t-tirmizi-nin-itim-bolumu-selim-demirci-9786256132702?srsltid=AfmBOoogtF2myes17nNEbKOIloQzdCl76R-sO5gmGgnChpSID4ZHHdof>

C) Dr. Samet ŞENEL

- a. Şenel, Samet, “Science Expanding Amid Political Challenges: Translation Activities During the al-Mutawakkil ‘Alā’llāh Period (232–247 H/847–861 CE)”, *Religions*, 2025, 16(4), 430, s. 1-15. (AHCI-Q1).
<https://www.mdpi.com/2077-1444/16/4/430>
- b. Şenel, Samet, “İbnü’l-Esîr’in el-Kâmil fi’t-Târîh Adlı Eserinden Erken Dönem İslâm Tıbbını Okumak: Tabakat Dışı Bir Yaklaşım Denemesi”, *Uluslararası İbnü’l-Esîr el-Cezerî Kardeşler Sempozyumu*, Ekim 2025 – Şırnak, Türkiye.
<https://elcezerikardesler.sirnak.edu.tr/tr/aktivite/uluslararası-ibnul-es-r-el-cezer-kardesler-sempozyumu-bildiri-ozetleri-kitabi-yayimlandi/48180>
- c. Şenel, Samet, “Bilgiyi Cehaletle Tartmak: Mâtürîdî’nin Kitâbü’t-Tevhîd’ine Cehalet Kavramı Üzerinden Bir İnceleme”, *VII. Uluslararası Mâtürîdîlik Sempozyumu: 21. Yüzyıl Türk Dünyası İdeallerinin İnşasında Hanefî-Mâtürîdî Paradigma*, 21–22 Kasım 2025 – Konya, Türkiye.
<https://maturidisempozyumu.selcuk.edu.tr/sempozyum-ozet-kitabi/>

D) Dr. Betül SAYLAN

- a. Mevleviyye Kaynaklarında Yavuz Sultan Selim", Uluslararası Katılımlı Yavuz Sultan Selim (Bilim, Düşünce, Sanat) Sempozyumu (08-10 Mayıs 2025), *Bildiriler Kitabı*, s. 350-359.
<https://insanvetoplum.trabzon.edu.tr/Haber/5768/uluslararası-katilimli-yavuz-sultan-selim-bilim-dusunce-sanat-sempozyumu-bildiriler-kitabi-yayinlandi>

4. TOPLUMSAL KATKI

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalında toplumsal katkı faaliyetleri, akademik bilgi ve birikimin toplumla paylaşılması, kültürel miras bilincinin artırılması ve lisansüstü öğrencilerin bu süreçlere aktif katılımının sağlanması hedefleri doğrultusunda yürütülmektedir. Bu kapsamda anabilim dalı öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilen seminerler, açık dersler, söyleşiler ve uygulamalı etkinlikler aracılığıyla tarih, kültür ve sanat alanındaki akademik çalışmalar toplumun farklı kesimleriyle buluşturulmuştur. Toplumsal katkı açısından öne çıkan faaliyetlerden biri, Fakültemiz ev sahipliğinde yürütülen “Kültürel Miras Bilinci: El Yazmaları” başlıklı Erasmus+ projesidir. İslam Tarihi Anabilim Dalı Öğretim üyeleri bu faaliyete üç öğretim üyesi, iki öğretim görevlisi ve bir araştırma görevlisi ile doğrudan katkı vermiştir. Proje kapsamında yazma eser kültürü, geleneksel sanatlar ve kültürel miras konuları sunumlar, atölye çalışmaları ve uygulamalı etkinliklerle ele alınmıştır. Farklı ülkelerden katılımcılar arasında kültürlerarası etkileşim ve farkındalık oluşturulmuştur.

Fakültemizde gerçekleştirilen uluslararası (COST Action) ve ulusal (TÜBİTAK 1002) proje tanıtım toplantıları, yalnızca akademik kapasitenin geliştirilmesine değil, aynı zamanda toplumsal katkı bağlamında proje kültürünün yaygınlaştırılmasına hizmet etmiştir. Bu toplantılar aracılığıyla öğretim elemanları ve lisansüstü öğrenciler, bilimsel projelerin topluma, kültürel mirasa ve kamu yararına dönük çıktıları konusunda bilgilendirilmiştir. Anabilim dalı düzeyinde gerçekleştirilen iki aylık toplantılarda, lisansüstü öğrencilerin toplumsal katkı faaliyetlerine katılımı teşvik edilmiş; öğrencilerin seminerler, atölyeler, kültürel etkinlikler ve dış paydaşlarla yürütülebilecek faaliyetlerde aktif rol almaları yönünde yönlendirici kararlar alınmıştır. Yıl sonu değerlendirmelerinde, bu faaliyetlerin öğrencilerin toplumsal sorumluluk bilinci, iletişim becerileri ve akademik özgüvenleri üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu tespit edilmiştir.

Kanıtlar

1. [Toplantı Tutanakları ve Görseller](#)
2. [Cost Action Tanıtım Sunumu](#)
3. [Tubitak Projeleri Tanıtım Toplantısı](#)